

Dr MILIVOJ CAR
sveučilišni profesor

Dana 26. srpnja 1991. godine potresla nas je vijest o smrti prof. dr Milivoja Cara, istaknutog znanstvenog radnika, profesora, primjernog oca i supruga.

Svirepa smrt prekinula je njegov marljiv rad, no ostali su neizbrisivi tragovi svestrane djelatnosti prof. dr Milivoja Cara, čovjeka široke kulture, bogatog znanja, stvaralačkih odlika, neiscrpne energije i predanog rada na profesionalno-proizvodnom području.

Prof. dr Milivoj Car rođen je 11. kolovoza 1918. godine u Biogradu n/m, gimnaziju je završio u Krku, 1936. godine, a Poljoprivredni fakultet u Zemunu 1940. godine. Za vrijeme školovanja bio je odličan đak i student, vrlo cijenjen i savjestan, pokazujući već od rana osobine koje će mu omogućiti da se razvije u vanrednog znanstvenog i pedagoškog radnika. Na poziv prof. Ogrizeka, 1947. godine odlazi na Poljoprivredni fakultet kao asistent u Zavod za uzgoj domaćih životinja. Od tada počinje njegov sustavni stručni, znanstveni i pedagoški rad, pa je doktorirao u veljači 1952., a docent iz predmeta Konjogojstvo i Govedarstvo postao je 1955. godine, izvanredan profesor 1959. godine, a redovni profesor 1962. godine. U svom znanstvenom zenitu osniva Institut za stočarstvo na inicijativu vlade Hrvatske. U mirovinu se povukao 1985. godine i dalje radeći kao znanstveni savjetnik u Institutu za stočarstvo i mljekarstvo i Znanstvenoj jedinici PK Zadar, sve do smrti. U nastavnom radu prof. Milivoj Car bio je vrlo savjestan i poduzetan. Izvrsnim predavanjima nesebično je sudjelovao u izgradnji suvremenog stručnjaka, nastojeći da nastava uvijek ukorak prati dostignuća svjetske znanosti i prakse. U tom nastojanju započeo je promjene programa dotadašnjeg studija iz stočarstva uvodeći teoretske osnovice i praksu tehnoloških procesa proizvodnje. Stočarstvo se počelo predavati kao uzgojna i tehnološka materija, čime je stvorena jedinstvena i cjelovita stočarska škola.

Polazeći od načela da su tehnologija proizvodnje i tehnika uzgoja temeljni faktori u stočarskoj proizvodnji, prof. Car se odmah po dolasku usredotočuje na Fakultet, posvećujući sav svoj talenat i marljivost na stvaranje novih tehnologija proizvodnje. Tako 1950. godine objavljuje rad o novoj tehnologiji visoke proizvodnje mlijeka nazvanog "tehnologija razvoja" koja se počela primjenjivati pošto je razvio intenzivan znanstveni rad na području uloge hormona, procesa u buragu, mijene i uloge minerala, iskorištavanja hrane i drugog.

Bavio se i stvaranjem tehnologije intenzivne proizvodnje govedeg mesa, koja je dobila popularan naziv "Tehnologija proizvodnje jugoslavenskog baby beefa" (1958.). Ova tehnologija unijela je bitne promjene u proizvodnju govedeg mesa u našoj praksi i omogućila prodor naše zemlje u Zapadnu Europu plasmanom visokokvalitetnog

junećeg mesa. Vrijednost ove tehnologije priznata je u inozemstvu. Tako Preston i Willis (1974.) u svojoj knjizi : "Intensive Beef Production" ističu da je to vjerojatno najrazvijeniji sustav proizvodnje govedeg mesa i da nema sumnje da će se i dalje unapređivati.

Kao znanstveni stvaralac započeo je sa suradnicima razvijati novu tehnologiju komplementarne proizvodnje mlijeka i teladi za proizvodnju mesa kojom bi se uklonio nesklad visoke proizvodnje mlijeka i broja teladi za tov.

Stvarajući svoj "tehnoški opus" objavio je veliki broj zapaženih znanstvenih i stručnih radova, te studija. Znanstveni opus prof. Cara čini pedeset radova iz temeljnih osnovica govedarske proizvodnje, dvadeset pet radova iz osnovica tehnologije i uvjeta proizvodnje mlijeka, dvadeset četiri iz problematike jugoslavenskog "baby befa", te deset radova iz područja nove tehnologije.

Odlaskom u mirovinu, nastavlja znanstvenim radom te sa suradnicima iz Zadra istražuje hormonalne utjecaje na proizvodnju i reprodukciju, kao i poremećaje acidobazne ravnoteže u krava visokog kapaciteta mliječnosti.

Prof. Milivoj Car poznat je i u inozemstvu. Bio je gost profesor na postdiplomskom studiju u Bariu (1960. i 1961.), a 1989. godine održao je ciklus predavanja na Sveučilištu u Pisi. Promotor je na dodjeli doktorata honoris causa Sir Davidu Cupbertsonu 1969. godine. Bio je član niza međunarodnih znanstvenih udruženja :

American Association of Dairy Science, American Association of Animal Science, British Society of Animal Production. Sudjelovao je na brojnim kongresima i simpozijima.

Osim zapažene nastavne i znanstvene djelatnosti prof. Car je aktivno surađivao u praktičnom radu diljem Hrvatske. Visoka proizvodnja mlijeka na mnogim mliječnim farmama u Hrvatskoj prvenstveno je rezultat njegovog rada (Vukovar, Vrana, Vinkovci i dr.).

Smrću prof. dr. Milivoja Cara izgubili smo vrsnog pedagoškog i znanstvenog radnika. Njegov lik ostat će nezaboravan njegovim studentima i suradnicima. Svojim radom ostaje nam uzor koji ćemo sačuvati u trajnoj uspomeni.

Izražavamo mu veliku zahvalnost.

Prof. dr. Nikola Stipić

Prof. dr. Pavo Caput